

mammen
FRIVUGGESTUE / FRIBØRNEHAVE / FRISKOLE

2016-17

Læreplan for MammenFri Vuggestue og Børnehave

MammenFri Mammen Byvej 69
8850 Bjerringbro 20215850

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	1
Beskrivelse af MammenFri Vuggestue og -Børnehave.....	2
Barnets alsidige personlige udvikling	2
Sociale kompetencer	5
Sprog:.....	9
Krop og bevægelse	11
Natur og natur fænomener:	14
Kulturelle udtryksformer og værdier.....	16
Overgang fra vuggestuen til børnehaven	19
Overgange fra børnehave til skolen	19

Indledning

Efter dagtilbudsloven kapitel 2 § 8 fremstår følgende formål med den pædagogiske læreplan. Der skal i alle dagtilbud udarbejdes en skriftlig læreplan for børn i alderen 0- 2 år og for børn i alderen 3 år til skolestart. Den pædagogiske læreplan skal give rum for leg, læring og udvikling af børn i dagtilbud. Ved udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan skal der tages hensyn til børnegruppens sammensætning.

Stk. 2. Den pædagogiske læreplan skal beskrive dagtilbuddets mål for børnenes læring inden for følgende temaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Sociale kompetencer
3. Sproglig udvikling
4. Krop og bevægelse
5. Natur og naturfænomener
6. Kulturelle udtryksformer og værdier

Stk. 3. Den pædagogiske læreplan skal beskrive relevante pædagogiske metoder og aktiviteter, der iværksættes for at nå målene, og hvordan læreplanen evalueres.

Stk. 4. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvilke relevante pædagogiske metoder, aktiviteter og eventuelle mål, der opstilles og iværksættes for børn med særlige behov.

Stk. 5. Det skal endvidere fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan arbejdet med et godt børnemiljø, jf. § 7, stk. 1, bliver en integreret del af det pædagogiske arbejde. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Derudover skal læreplanen indeholde målbeskrivelse af.

- Overgange, fra vuggestue til børnehave, og fra børnehave til skole.
- Børn med særlige behov.

Beskrivelse af MammenFri Vuggestue og – Børnehave

MammenFri vuggestue og børnehave er en privat institution beliggende i Mammen, der byder på et naturskønt område med mange gode omkringliggende muligheder, blandt andet by parken og skov lige i nærheden. Der er også mulighed for at tage på udflugter med bus.

Vi har to dejlige legepladser, én for børnehaven og én der er tilegnet vuggestuebørnene.

MammenFri vuggestue og børnehave er fra den 30. oktober 2014 DGI certificeret og recertificeret i 2016. Dette medfører, at en stor del af hverdagen er præget af det pædagogiske arbejde med kropslighed og bevægelse.

Vores værdiord er glæde, udvikling og fællesskab, hvilket man mærker i hverdagen.

Hos os skal barnet mødes med anerkendelse og barnets egen forståelse, erfaringer og ønsker skal have en central plads i indsatsen omkring barnet.

Vi er pt. 37 børnehavebørn og 15 vuggestuebørn, der er ansat 5 pædagoger, 1 pædagogisk assistent og 4 pædagogmedhjælpere.

Barnets alsidige personlige udvikling

Børns svar på alsidig personlig udvikling: "Jeg tager selv underbukser på"

1. At fremme børnenes selvstændighed.
2. At fremme børnenes forståelse for sig selv og andre.
3. At udfordre, styrke og stimulere børns selvhjulpnehed.

Vi har fokus rettet på det enkeltes barns potentialer samt deres identitetsskabelse.

Vi ved, at det at kende sig selv, sine styrker og svagheder, sine følelser samt hvor min grænse går, er en vigtig ballast først til skolestart og derefter videre i livet.

Børn har behov for at være en del af et fællesskab – føle sig inkluderet, da det er her, vi danner vigtige og betydningsfulde relationer.

Når vi arbejder med os selv, skal vi opleve succes - det medfører nemlig handlekraft til at fortsætte dette stykke arbejde. Derfor bestræber vi os på at tilpasse udfordringer til det enkelte barns kompetencer.

Jo mere selvhjulpne og selvstændige børn er – jo mere robuste bliver børn.

Mål 1: At fremme børnenes selvstændighed

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	At barnet aflæser og reagerer på de daglige rytmer i huset. Heriblandt ble-skift og spisning.	At børn selv forsøger ved hjælp af en voksen.	At børn selv forsøger og tager initiativ.	At barnet selv klarer tingene, og lykkedes det ikke selv er i stand til, at hente hjælp og skabe løsninger.
Tiltag	Voksne der går foran barnet og giver trykthed i de givne situationer.	At de voksne er i nærheden af barnet og er klar til at hjælpe og guide.	At der er guidende og støttende voksne omkring barnet.	Opmuntrende og guidende voksne i nærheden af barnet.
Evaluering	Vi ser fremgang ved børnene og taler om det til stuemøder. -TOPI	Vi ser fremgang ved børnene og taler om det til stuemøder. -TOPI	Vi ser fremgang ved børnene og taler om det til stuemøder. -TOPI	Vi ser fremgang ved børnene og taler om det til stuemøder. -TOPI

Mål 2: At fremme børnenes forståelse for sig selv og andre

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	At barnet får øjnene op for sig selv og andre.	At barnet viser interesse og begynder at kommunikere og reagere på andre børn og sig selv.	At børn leger, hjælper og drager omsorg for sig selv og andre.	Børn i samspil, kommunikation, samt børn der tager ansvar for sig selv og andre.
Tiltag	Voksne der benævner barnet og det, der omgiver barnet.	Voksne der skaber kommunikation og sætter ord på andres og egne handlinger og følelser.	Voksne der støtter, udfordrer og samarbejder om barnet og dets følelser.	Voksne der iagttagere og guider børnene i deres billede af sig selv og andre. Kommer med forslag, men forsøger at lade barnet handle på egen hånd.
Evaluering	Vi ser fremgang ved børnene og taler om det til stuemøder. -TOPI	Vi ser fremgang ved børnene og taler om det til stuemøder. -TOPI	Vi ser fremgang ved børnene og taler om det til stuemøder. -TOPI	Vi ser fremgang ved børnene og taler om det til stuemøder. -TOPI

Mål 3: At udfordre, styrke og stimulere børns selvhjulpethed

(Her tages der udgangspunkt i garderoben, som vi alle er en del af i hverdagen)

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	Barnet viser glæde ved påklædning.	Barnet begynder i samspil med en voksen at finde sit tøj og tage det på.	Barnet finder selv sit overtøj ved hjælp af et tøjskema (piktogram) i gangen, samt forsøger at iklæde sig dette.	Børn der selv har en fornemmelse for vejret, selv finder tøj og kan komme i det meste selv.
Tiltag	Voksne der benævner det de gør i samspil med barnet.	Voksne der er i garderoben med få børn af gangen, så der er tid og ro til guidning af tøj.	Voksne der hele tiden cirkulerer rundt i garderoben, så hjælpen er nær.	Voksne der går foran barnet og opmuntrer de børn, der synes det er svært.
Evaluering	Vi ser fremgang ved børnene og taler om det til stuemøder. -TOPI	Vi ser fremgang ved børnene og taler om det til stuemøder. -TOPI	Vi ser fremgang ved børnene og taler om det til stuemøder. -TOPI	Vi ser fremgang ved børnene og taler om det til stuemøder. -TOPI

Sociale kompetencer

Børns svar på sociale kompetencer:

”Når man er glad for en”

1. Vi fremmer børnene socialt ved at gå foran, ved siden af og bag ved i de sociale kontekster.
2. At styrke børnene i at skabe og knytte venskaber.
3. At børn inkluderes i institutionens dagligdag (børnemiljø).

I vores tid hvor børn og voksne skal kunne begå sig i mange forskellige sociale arenaer/sammenhænge er tilegnelse af sociale kompetencer en nødvendighed.

Børn udvikler sociale kompetencer i samspil med andre mennesker, når man samarbejder og sætter sig i andres sted. Ved at indgå i venskaber og fællesskaber lærer børn at give og få omsorg og respekt og opnår færdigheder i forhold til at forhandle og argumentere. I denne proces er der gode forudsætninger for at barnet oplever anerkendelse, som højner selvværdet. Børn har brug for at spejle sig i andre for at finde ud af, hvem de selv er. Derfor er det vigtigt, at børn får mulighed for at indgå i større og mindre grupper samt give dem positive oplevelser i samspillet med andre børn og voksne. Det er betydningsfuldt for vores trivsel og udviklingsmuligheder, hvordan vores relationer er.

Vi er dem vi er i kraft af vores relationer til andre.

Mål 1: Vi fremmer børnene socialt ved at gå foran, ved siden af og bag ved i de sociale kontekster

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	Barnet ser, aflæser og reagerer på andres følelser.	barnet begynder, at vise og kunne modtage omsorg fra andre. Barnet begynder at vise empati og kunne sætte ord på egne følelser.	Barnet kan udvise empati og begynder at forstå andre børns grænser. Barnet kan sætte ord på egne følelse, ønsker og behov.	Barnet kan sætte sig i andres sted og handler herefter. Barnet har forståelse for andres grænser, kan lytte og vente på tur
Tiltag	De voksne støtter barnet i at være opmærksom på de andre børns udtryk	Den voksne opdeler børnene i grupper efter alder, interesser og udvikling.	De voksne støtter barnet i at sætte ord på egne følelser, ønsker og behov. Børnene støttes og opmuntres til at hjælpe, trøste og have omsorg for de andre børn.	De voksne støtter barnet i det kommunikative samspil med andre børn og bruger sproget i forhold til konfliktløsning
Evaluering	Personalemøde TOPI	Personalemøde TOPI	Personalemøde TOPI	Personalemøde TOPI

Mål 2: At styrke børnene i at skabe og knytte venskaber

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	Barnet viser interesse for de andre børn og voksne	Barnet har foretrukne legekammerater	Barnet indgår i aktiviteter og lege med de andre børn	Barnet har nære venskaber til en eller flere børn
Tiltag	Børnene opdeles i mindre grupper og indgår her i aktiviteter og leg. Barnet støttes og opmuntres til at se sig selv og omverdenen.	Børnene opdeles i grupper efter alder, interesser og udvikling. De voksne går foran og danner relationer gennem aktiviteter og legegrupper	Børnene tilbydes grupper efter interesse og behov. De voksne taler med børnene om sociale spilleregler, kropssproget og omgangstonen i huset	Barnet går i førskolegruppe. De voksne støtter børnene i deres venskaber og legerelationer. De voksne støtter børnene i den kommunikative konflikthåndtering og i at trøste og hjælpe hinanden.
Evaluering	SMTTE, LP, TOPI Børneinterviews Personalemøde praksisfortællinger	SMTTE, LP, TOPI Børneinterviews Personalemøde Praksisfortællinger	SMTTE, LP, TOPI Børneinterviews Personalemøde Praksisfortællinger	SMTTE, LP, TOPI Børneinterviews Personalemøde Praksisfortællinger

Mål 3: At børnene inkluderes i institutionens dagligdag

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	Børnene viser glæde for andre børn og voksne samt for at komme i institutionen. Barnet er tryk i genkendelige rammer.	Børnene viser interesse for hverdagens rutiner Børnene deltager i de sociale aktiviteter og har legerelationer.	Barnet tager initiativ, besidder et højt selvværd, har gå på mod og henvender sig kommunikativt til andre børn og voksne for at få hjælp, opsøger lege og indgår i forskellige relationer, har fortællelyst.	Børnene deltager i konfliktløsning, kommer med bud på løsninger, forsøger at forstå egne og andres behov. Udviser hermed selvkontrol og ansvarlighed. Børnene skaber venskabsrelationer.
Tiltag	De voksne giver det enkelte barn en oplevelse af at høre til. Igangsætter fælles aktiviteter, der understøtter skabelsen af tryk og tillid i relationerne mellem barn/barn og barn/voksen.	De voksne anvender den anerkendende tilgang Struktur og genkendelighed i hverdagens rutiner. Børnene interviewes om, hvad de forstår ved "det gode børneliv i vuggestuen"	De voksne udviser nysgerrighed, går foran, ved siden af og bag og er aktive i sociale aktiviteter. Børnene interviewes om, hvad de forstår ved "det gode børneliv i børnehaven"	De voksne skaber omgivelser, der giver mulighed for både rolige og vilde lege. Der skabes plads til fordybelse og til barnets egne initiativer. Børnene interviewes om, hvad de forstår ved "det gode børneliv i børnehaven"
Evaluering	-Dokumentation -Forældremøder/ samtaler -Praktiske fortællinger	-Dokumentation -Forældremøder/ Samtaler -Praktiske fortællinger - Evaluering af børneinterviews til stuemøder og personalemøder	-Dokumentation -Forældremøder/ Samtaler -Praktiske fortællinger. - Evaluering af børneinterviews til stuemøder og personalemøder	-Dokumentation -Forældremøder/ Samtaler -Praktiske fortællinger. - Evaluering af børneinterviews til stuemøder og Personalemøder

Sprog:

Børns svar på hvad sprog er:

"Hvis man skal på toilet, så siger man det", "at man siger en lyd"

Børn har brug for at lære sprog, da de skal bruge det til at kommunikere med i forhold til sig selv og andre. Når det skal fortælle omverdenen, hvad de vil og ikke vil. Sproget bruges til at indgå i og vedligeholde sociale fællesskaber, som når de skal give udtryk for deres følelser, ønsker og meninger samt til at udvikle lege og løse konflikter.

Overordnede mål fra 0-6 år:

1. Billedsprog 2. Skriftsprog/verbalt sprog 3. Kropssprog

Mål 1: Billedsprog

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	Barnet viser interesse og begejstring for ting og materialer	Børnene sætter ord på tingene.	Børnene begynder at skrive bogstaver, tal og symboler.	Når børnene hører en historie, skal de kunne tegne og forme en figur eller danne billeder visuelt. De kender bogstaver og kan skrive sit eget navn.
Tiltag	De voksne stiller materialer frem, så børnene kan se dem og blive nysgerrige.	De voksne taler med børnene om handlinger og benytter sig af dialogisk læsning, ved brug af sprogkufferter og navnekort/ordkort	De voksne præsenterer børnene for bogstaver, tal og symboler på skrift.	Børnene finder selv materiale til at tegne og forme efter en historie. Øver bogstaver, tal og symboler
Evaluering	Sprogvurdering			

Mål 2: skriftsprog/verbalt sprog

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	Barnet begynder at pludre og pege. Bruger mimik	Barnet forstår en kort besked. Viser og leger med sproget gennem rim, remser og sange.	Barnet forstår en længere besked og kan gå i dialog med de andre børn.	Barnet bruger sproget korrekt/relevant.
Tiltag	De voksne taler med barnet. spejling	De voksne præsenterer børnene for fagte-sange, rim, remser og andre sproglege.	De voksne hjælper børnene til at agere i dialog.	De voksne præsenterer barnet for nye ord/begreber
Evaluering	Sprogvurdering	Sprogvurdering	Sprogvurdering	Sprogvurdering

Mål 3: Kropssprog

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	Barnet viser begyndende interesse for babytegn.	At barnet begynder at læse andre børns kropssprog	Barnet udtrykker egne følelser og behov.	Barnet kan bruge deres eget kropssprog. Aflæser andres kropssprog.
Tiltag	De voksne viser og lærer barnet babytegn.	De voksne benævner udtryksformer fx jeg kan se, at du er ked af det.	De voksne anerkender barnets følelser og behov.	De voksne opfordrer barnet til at aflæse og bruge kropssproget.
Evaluering	Sprogvurdering	Sprogvurdering	Sprogvurdering	Sprogvurdering

Krop og bevægelse

Børns svar på krop og bevægelse:

”Hvis man fryser kan man bevæge sig for at få varmen”

Kostens og motionens betydning for børn og unges trivsel er meget i fokus i dagens Danmark. Vi tror på, at sunde kostvaner, udvikling af kropsbevidsthed og glæde ved bevægelse og motion kan og skal grundlægges tidligt i barndommen. Vores erfaringer siger, at dette har stor betydning for et barns evne til at lære og få energi til andre opgaver.

1. . Barnet bliver bevidst om sin kropslighed og dens sanser.
2. Vi vil give børnene oplevelser, som giver dem mulighed for at opleve glæde ved at bruge deres krop.
3. Vi vil styrke børnenes sundhed igennem vores kostvaner.

Mål 1: Barnet bliver bevidst om sin kropslighed og dens sanser

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	Barnet begynder at udvise begyndende kropsbevidsthed.	Barnet kan benævne forskellige kropsdele.	Barnet begynder at vise, at det har kendskab til kroppens forskellige sanser.	Barnet viser, at det har kendskab til kroppens opbygning og funktioner.
Tiltag	De voksne er rollemodeller og tilbyder daglig fysisk aktivitet, hvor barnet bruger kroppen. - Aktiviteter der sætter fokus på kropslighed og sanser.	De voksne vil i dagligdagen tale om kroppens forskellige dele og funktioner. Feks. Ved bleskift. - Aktiviteter der sætter fokus på kropslighed og sanser.	De voksne laver aktiviteter der stimulerer sanserne. Feks. Mindfulness. - Aktiviteter der sætter fokus på kropslighed og sanser.	De voksne tilegner sig viden omkring kroppen og dens opbygning. - Aktiviteter der sætter fokus på kropslighed og sanser.
Evaluering	TOPI Daglig dokumentation i form af billeder og skrift.	TOPI Daglig dokumentation i form af billeder og skrift.	TOPI Daglig dokumentation i form af billeder og skrift.	TOPI Daglig dokumentation i form af billeder og skrift.

Mål 2: Vi vil give børnene oplevelser, som giver dem mulighed for at opleve glæde ved at bruge deres krop

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	At børnene begynder at kende deres kropslige formåen og udvikler nye færdigheder motorisk.	Barnet begynder at kunne bruge kroppen, såsom at hoppe, trille, kravle, løbe og lave kolbøtter osv.	Barnet deltager aktivt i de aktiviteter, der sættes i gang og har lyst til bevægelseslege.	At børnene øver sig i at klatre i træer, kravle og løbe på bakken.
Tiltag	-De voksne er fysisk aktive med børnene og er motiverende igangsættere og har fokus på motorisk træning. -Vi har morgenidræt 5 gange om ugen.	-De voksne laver forskellige lege/aktiviteter, der involverer de overnævnte ting, hvor vi guider og opmuntrer. -Vi har morgenidræt 5 gange om ugen, samt idræt i gymnastiksalen 1 gang ugentlig. -Cykeldage	-Vi har morgenidræt 5 dage i ugen, og bruger gymnastiksalen 2 dage om ugen. -Cykeldage.	-De voksne igangsætter aktiviteter, der indebærer at klatre i træer, lege på bakken. -Vi har morgenidræt 5 dage i ugen, og bruger gymnastiksalen 2 dage om ugen. -Cykeldage.
Evaluering	TOPI Daglig dokumentation i form af billeder og skrift.	TOPI Daglig dokumentation i form af billeder og skrift.	TOPI Daglig dokumentation i form af billeder og skrift.	TOPI Daglig dokumentation i form af billeder og skrift.

Mål 3: Vi vil styrke børnenes sundhed igennem vores kostvaner

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	Barnet smager på maden, og de voksne spiser sammen med dem og udviser begejstring for maden.	Barnet smager på maden, og de voksne spiser sammen med dem og udviser begejstring for maden.	Barnet smager på maden, og de voksne spiser sammen med dem og udviser begejstring for maden.	Barnet smager på maden, og de voksne spiser sammen med dem og udviser begejstring for maden.
Tiltag	Månedlig maddag, hvor børnene deltager i madlavningen, og sanserne stimuleres.	Månedlig maddag, hvor børnene deltager i madlavningen. Vi taler om form, farver og om tingenes smag, og hvor de kommer fra.	Månedlig maddag, hvor børnene deltager i madlavningen. Der tales om de forskellige råvarer, der bruges. Vi taler om form, farver og om tingenes smag, og hvor de kommer fra.	Månedlig maddag, hvor børnene deltager i madlavningen. Der tales om de forskellige råvarer der bruges. Vi taler om form, farver og om tingenes smag, og hvor de kommer fra.
Evaluering	Vi holder øje med, at alle børn på skift er med i madlavningen. Vi tager billeder af det vi laver.	Vi holder øje med, at alle børn på skift er med i madlavningen. Vi tager billeder af det vi laver.	Vi holder øje med, at alle børn på skift er med i madlavningen. Vi tager billeder af det vi laver.	Vi holder øje med, at alle børn på skift er med i madlavningen. Vi tager billeder af det vi laver.

Natur og natur fænomener:

Børns svar på natur og naturfænomener:

"Det er når der er græs og dyr", "det er en mariehøne"

Naturen er en enestående legeplads for krop og sind - vi bruger derfor naturen som et ekstra rum. Vi har mulighed for at være i naturen på alle årstider i skiftende vejr og forskelligt terræn. Vi får derigennem styrket vores sanseapparat og motorisk udfoldelse.

Overordnede mål fra 0-6 år:

- 1: At udfordre, styrke og stimulere krop og sanser ved at færdes i naturen.
- 2: At fremme nysgerrighed, kreativitet og evnen til fordybelse gennem naturen.
- 3: At opnå viden om og respekt for natur og miljø

Mål 1: At udfordre, styrke og stimulere krop og sanser ved at færdes i naturen

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	Barnet bliver tryk i naturen.	Barnet tør bevæge sig i og bruge naturen.	Barnet udfordrer kroppen og sanserne i naturen.	Barnet tør eksperimentere og bruge sig selv i naturen.
Tiltag	Nærværende og engagerede voksne, der har lyst til at være ude.	Engagerede voksne, der går foran barnet og præsenterer børnene for natur og udeliv.	Voksne der støtter og guider børnene. Vi vil inddrage de 4 elementer (jord, vand, luft og ild).	Voksne der skaber forudsætninger og rammer for nye udfordringer og eksperimenter.
Evaluering	Billed-dokumentation udstillinger	Billed-dokumentation udstillinger	Billed-dokumentation udstillinger	Billed-dokumentation udstillinger

Mål 2: At fremme nysgerrighed, kreativitet og evnen til fordybelse gennem naturen

	1 år	2 / 3 år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	Børn som viser glæde, nysgerrighed og interesse for natur og natur-elementer.	Børn der er nysgerrige, udforsker og bruger naturen og dens elementer kreativt.	At børn af sig selv kan bruge naturen og dens elementer til fordybelse og udførelse af leg og udtryk.	At børn kan udtrykke sig kreativt i lege gennem brug af natur elementer.
Tiltag	Voksne der præsenterer børn for naturen.	De voksne hjælper børnene til at være kreative ved hjælp af naturen og dens elementer.	Voksne der udviser begejstring, støtter og inspirerer børn i deres tiltag.	Voksne der præsenterer børnene for et inspirerende udemiljø og følger barnets spor.
Evaluering	Billed-dokumentation Udstillinger	Billed-dokumentation Udstillinger	Billed-dokumentation Udstillinger	Billed-dokumentation Udstillinger

Mål 3: At opnå viden om og respekt for natur og miljø

	1 år	2 / 3 år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	Begyndende opmærksomhed på sammenhænge i naturen.	Begyndende viden om naturen og evne til at begå sig deri.	Børn som udviser kendskab, viden om naturens sammenhænge og udviser respekt for dyr og planteliv.	Børnene eksperimenterer med den viden, de har tilegnet sig og respekterer naturen.
Tiltag	Engagerede voksne der guider.	Voksne der udviser interesse for naturen og igennem egen praksis udviser viden i krop og sprog.	At de voksne udviser viden og respekt for naturen.	Voksne der bevidst formidler viden og gennemfører eksperimenter.
Evaluering	lagttagelser og billeder af, at vi er i naturen med børnene.	lagttagelser og billeder af, at vi er i naturen med børnene.	lagttagelser og billeder af, at vi er i naturen med børnene.	lagttagelser og billeder af, at vi er i naturen med børnene.

Kulturelle udtryksformer og værdier

Børns svar på kulturelle udtryksformer og værdier:

”Hvad er julen? Vi giver nisserne risengrød”.

Kulturelle udtryksformer og værdier har stor betydning for børns færden. I et samfund, der i højere grad præges af innovation og teknologi, har vi et fælles ansvar for at ruste børnene til dette.

Endvidere er det vigtigt, at vi kan udtrykke os, agere i forskellige følelsesregistre samt sige til og fra. Vi vil gerne acceptere alle kulturer som en del af vores danske institutionsliv.

Vi vil gerne bevare vores kultur samt tilbagevendende traditioner – blandt andet jul og påske, samt give børnene indblik i andres, og de forskelligheder dette kan medføre. Dette vil vi gøre ved at præsentere dem for forskellig litteratur samt ture ud af huset.

1. At barnets oplever og får indsigt i vores samt andres kultur og traditioner.
2. At børn har adgang til materialer, redskaber og moderne medier, der medfører indsigt i forskellige udtryksformer.
3. At sang, musik, teater, kunst og litteratur er en del af vores hverdag.

Mål 1: At barnets oplever og får indsigt i vores samt andres kultur og traditioner

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	Barnet får en begyndende opmærksomhed på den danske kultur og dens traditioner.	Barnet får en begyndende viden om den danske kultur og dens traditioner.	Børn der viser interesse og lyst til at tilegne sig viden ved hjælp af de omkringliggende tilbud.	Børn der bruger den viden, de har tilegnet sig og underbygger denne med viden om andres kultur og traditioner.
Tiltag	Voksne der introducerer den danske kultur, samt dens traditioner.	Barnet deltager i den danske kultur og de traditioner, vi har i institutionen.	Barnet deltager i de arrangementer der tilbydes i lokal samfundet, biblioteket samt andre steder.	Barnet introduceres for andre kulturer og traditioner end den danske kultur og dens traditioner.
Evaluering	Billeder, dokumentation og udstillinger	Billeder, dokumentation og udstillinger	Billeder, dokumentation og udstillinger	Billeder, dokumentation og udstillinger

Mål 2: At børn har adgang til materialer, redskaber og moderne medier, der medfører indsigt i forskellige udtryksformer

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	At børnene får en begyndende opmærksomhed omkring materialer, redskaber og moderne medier.	Børn der begynder at få en viden og indsigt i forskellige materialer, redskaber og moderne medier	At børn med hjælpe fra engagerede voksne formår at udtrykke sig igennem forskellige materialer, redskaber og moderne medier.	At børn på eget initiativ udtrykker sig igennem forskellige materialer, redskaber og moderne medier.
Tiltag	Voksne der introducerer børn for forskellige materialer, redskaber og moderne medier.	Børnene præsenteres for og begynder at afprøve forskellige materialer, redskaber og moderne medier til at udtrykke sig med	Voksne der udviser begejstring, støtter og inspirerer børn i at afprøve forskellige materialer, redskaber og moderne medier.	Voksne der følger barnets spor i brugen af forskellige materialer, redskaber og moderne medier.
Evaluering	Billeder, dokumentation og udstillinger	Billeder, dokumentation og udstillinger	Billeder, dokumentation og udstillinger	Billeder, dokumentation og udstillinger

Mål 3: At sang, musik, teater, kunst og litteratur er en del af vores hverdag

	1 år	2 / 3år	3 / 4 år	5 / 6 år
Tegn	At børnene har en begyndende opmærksomhed for sang, musik, teater, kunst og litteratur.	At børn begynder at udvise glæde og interesse ved sang, musik, teater, kunst og litteratur.	At børn med hjælp fra engagerede voksne opsøger viden og interesse i sang, musik, teater, kunst og litteratur.	At børn på eget initiativ efterspørger sang, musik, teater, kunst og litteratur.
Tiltag	-Voksne der går foran barnet og introducere dem til sang, musik, teater, kunst og litteratur. -Desuden har vi morgensang hver dag.	At voksne og børn i samspil synger, læser og maler. -Desuden har vi morgensang hver dag.	Voksne der udviser begejstring, støtter og inspirerer børn i sang, musik, teater, kunst og litteratur. -Desuden har vi morgensang hver dag.	Voksne der går bagved barnet og følger deres spor og begejstring for sang, musik, teater, kunst og litteratur. -Desuden har vi morgensang hver dag.
Evaluering	Billeder, dokumentation og udstillinger	Billeder, dokumentation og udstillinger	Billeder, dokumentation og udstillinger	Billeder, dokumentation og udstillinger

Overgang fra vuggestuen til børnehaven

1. At forældrene/barnet introduceres til børnehaven.
2. At overgangen bliver så tryk som muligt for barnet.

Tegn	At børnene taler om det nye de skal. At barnet viser glæde ved at komme i børnehaven.
Tiltag	Vi afholder 2½ års samtale, hvor de primære voksne fra vuggestuen deltager. Vi sender brev til børnene og byder dem velkommen At de voksne tager børnene med på besøg i børnehaven. Vi laver en fast plan for det enkelte barn, herunder besøg i børnehaven. Der afholdes overleveringssamtale med vuggestue, børnehave og forældre, hvor vi får relevant viden om barnet/familien
Evaluering	Vi får tilbagemelding fra forældrene. Sprogscreening

Overgang fra børnehave til skole

1. At arbejde specifikt frem mod skolestart med barnets alsidige udvikling, dvs. motorisk, intellektuelt, følelsesmæssigt og socialt, således at de er rustet til skolestart.
2. At skabe en god og sammenhængende overgang til skolelivet, så børnene føler sig trygge ved at komme på skolen i det hele taget.

Tegn	At børnene glæder sig til den ugentlige dag, hvor vi har skolegruppe. At børnene lærer, at de er en gruppe, der skal i skole sammen. At skolen har et godt kendskab til børnene før skolestart.
Tiltag	At vi kommer i skolen ca. ¾ år før og ind til børnene skal starte, hvor vi er med til morgensang. Vi deltager i emneugen sammen med skolen samt til morgenidræt i tiden op til sommerferien. Fælles planlægning med skolen vedr. før-skole-arbejdet. Der afholdes overleveringsmøde med både skolen og SFO'en. Der kommer børn fra børnehaven ind i Mammутten om eftermiddagen.
Evaluering	Tilbagemeldinger fra skolen. Samtaler med forældrene om det at gå i skole.

Børn med særlige behov 0-6 år

1. Børnene skal inkluderes i hverdagen i et anerkendende og inkluderende miljø.
2. At børnene skal lære og forstå de signaler andre sender dem samt lære miljøet at kende.
3. At børnene føler sig forstået, anerkendt, og set som dem, de er.

Mål

Tegn	At barnet trives og viser glæde ved at være i institutionen. At vi ser tegn på, at barnet udvikler sig og kan indgå i en hverdag sammen med de andre børn. At barnet bliver mødt med åbenhed, anerkendelse og forståelse.
Tiltag	At der udarbejdes handleplan for børn med særlige behov. At vi hjælper børnene med at indgå i relationer, så de herigennem får legekammerater. At vi i samarbejde med vores samarbejdspartner (PPR) holder fokusgruppemøder, hvor eks. talehørekonsulent, psykolog, ergoterapeut og andre relevante personer deltager. Løbende tæt forældresamarbejde omkring det enkelte barns trivsel TOPI
Evaluering	Fokusgruppemøder Forældresamtaler